

34 §

Med hänvisning till att va-taxan brast i fråga om avgift för avstängning ansågs fastighetsägaren inte vara skyldig att betala av kommunen begärd avgift. Även fråga om ersättning för inkassokostnader och rättegångskostnader. (34 § 2007 års lag)

BN äger fastigheten Björna-Långviken 1:96, som är belägen inom verksamhetsområdet för Miljö och Vatten i Örnsköldsvik AB:s (bolaget) allmänna vatten- och avloppsanläggning.

Örnsköldsviks kommun yrkade i en ansökan om betalningsföreläggande vid kronofogdemyndigheten i Östersund (mål nr 22-168178–09/1) förpliktande för BN att till bolaget utge 9 893 kr jämte ränta. Härutöver yrkade kommunen ersättning för sina kostnader vid kronofogdemyndigheten med 640 kr, varav 300 kr för ansökningsavgift och 340 kr för ombudsarvode. – Kravet angavs hänförligt till återinkopplingsavgift för vatten och vatten- och avloppstjänster levererade till den berörda fastigheten enligt nio fakturor.

Sedan BN bestritt yrkandena överlämnades målet till Ångermanlands tingsrätt som den 25 mars 2010 lämnade det vidare till Va-nämnden.

Sedan januari 2009 är Miljö och Vatten i Örnsköldsvik AB ett kommunalt bolag och är va-huvudman i Örnsköldsviks kommun. Bolaget har tagit över alla rättigheter och skyldigheter som kommunen tidigare har haft.

Bolaget yrkade vid Va-nämnden BN skall förpliktas att till bolaget betala 8 542 kr inkl. moms jämte viss ränta. Bolaget yrkat vidare ersättning om 70 kr 76 öre avseende upplupen dröjsmålsränta för två tidigare fakturor, faktura nr 126649797 och 129422598. Därutöver yrkades ersättning för sju inkassokostnader om 160 kr vardera, tillhoppa 1 120 kr, samt för bolagets kostnader vid kronofogdemyndigheten om 640 kr, varav 300 kr för ansökningsavgift och 340 kr för ombudsarvode. Vidare yrkade bolaget ersättning om 567 kr för upprättande av rättegångsskrift vid fall av tredskodom.

Bolaget anförde:

BN har ett abonnemang hos bolaget avseende vatten/avlopp. Fordran i målet avser fakturering för hans abonnemang under perioden den 1 juli 2007 – den 1 juli 2009. Under den perioden har BN nyttjat den allmänna va-anläggningen avseende vatten och avlopp. Bolaget har fakturerat honom i enlighet med vid var tid gällande taxa men han har inte utgivit någon betalning för fakturorna. BN har tillsänts fakturorna på folkbokföringsadressen Murbergsvägen 7 i Härnösand. På samtliga fakturor finns förfallodag angiven. Fakturorna har förfallit till betalning. Bolaget har tillsänt honom inkassokrav i enlighet med 5 § inkassolagen. Vid utebliven likvid lämnades ansökan om betalningsföreläggande in till Kronofogdemyndigheten. – 24-28 §§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) påvisar bolagets rätt att debitera BN.

Va-nämnden redovisade:

När det gäller rätten att ta ut avgift för återinkoppling av vatten har bolaget hänvisat till 43 § vattentjänstlagen och 19 § i bolagets taxa. Bolaget har även

ingivit och åberopat ett fränkopplingsmeddelande till kund som enligt bolaget visar vad abonnenten får betala om avstängning sker.

BN har vid äventyr av att målet annars kan komma att avgöras i befintligt skick av Va-nämnden förelagts att yttra sig över bolagets yrkanden. Han har dock inte låtit sig avhöra. **Vid handläggningen hos Kronofogdemyndigheten och Ångermanlands tingsrätt har han** [BN] emellertid **anfört bl.a. följande:** Han bestrider kostnaderna eftersom fastigheten stått avställd i mer än tre år. Fastigheten är helt avstängd och används inte. Hösten 2007 kallställd/avställde han av vatten och avlopp till fastigheten och meddelade kommunen detta. Det innebar att huvudkranen stängdes och anläggningen tappades på allt vatten för att förhindra förfrysning. Kranhus skruvades bort och ledningarna blåstes rena. Enligt uppgift från Tekniska kontorets lokalavdelning är anläggningen avstängd sedan november 2008, trots att han meddelade detta hösten 2007. Kommunens rätt att debitera avgift för av kommunen avstängd anläggning och kräva öppningsavgift för en anläggning som inte fungerar ifrågasätts. Han är villig att betala en skälig minimiavgift under tiden anläggningen står avställd men inte för den tid som kommunen har stängt av anläggningen. Avgiften är också för hög. Han föreslår att kommunen reducerar avgiften eftersom ingen förbrukning skett av vatten och avlopp. Den summa som nu anges kan han inte betala utan att den starkt reduceras. Trots upprepade samtal till Örnsköldsviks kommun angående vatten och avlopp till fastigheten har kommunen vänt sig till kronofogden.

Va-nämnden yttrade:

BN har, i enlighet med bolagets va-taxa, påförts fasta bruksavgifter och preliminärt beräknade bruksavgifter som påförts fastigheten fram till dess att vattnet stängdes av. De preliminärt beräknade avgifterna har justerats efter faktisk avläsning. Bolaget har således gjort en avräkning för perioden den 20 november 2006 till och med den 1 juli 2007, vilket medfört att beloppet i fakturanummer 136997897, som omfattar rörliga va-avgifter, är – 19,73 kr.

Skyldighet att betala va-avgifter föreligger även om fastighetsägaren inte använder den allmänna anläggningen. En grundläggande princip vid bestämmande av va-avgifter är att de skall vara skäliga och rättvisa. Därför skall man vid bestämmandet av avgifterna beakta den omständigheten att fastighetsägaren inte använder anläggningen. Va-nämnden har i ett flertal rättsfall uttalat att det inte kan anses vara oförenligt med lagens regel om avgiftsskyldighetens fördelning att av ägaren till varje fastighet för vilken avgiftsskyldighet föreligger utta bidrag till täckande av åtminstone de fasta kostnaderna för anläggningen oavsett i vilken omfattning anläggningen i det enskilda fallet brukas. Huvudmannens kostnader för va-anläggningen utgörs väsentligen av fasta kostnader och i den mån avgiftsuttaget begränsas till den fasta bruksavgiften anses tillbörligt hänsynstagande normalt ha skett till att va-anläggningen inte används för en fastighet. Det va-rättsliga förhållandets bestånd mellan parterna är också oberoende av eventuella avstängningsåtgärder på grund av bristande betalning.

Mot bakgrund härav finner Va-nämnden att BN skall förpliktas att betala fasta avgifter enligt bolagets va-taxa. Bolaget är vidare berättigad till yrkad ränta på

beloppet till dess full betalning sker, samt till upplupen dröjsmålsränta om 70 kr 76 öre avseende två tidigare fakturor.

I bolagets krav inkluderas även avgift för avstängning av vatten. Av 43 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster - vattentjänstlagen - framgår att kostnaden för en avstängningsåtgärd får påföras fastighetsägaren.

Ett grundläggande krav på va-taxa vari, regleras offentlighetsrättsligt grundade avgifter, är emellertid att den klart och tydligt anger den aktuella betalningsskyldigheten och att de belopp den avgiftsskyldige har att erlägga framgår av taxan eller dess bilagor. I den mån otydligheter uppkommer vid tolkningen av taxan eller andra av huvudmannen utfärdade bestämmelser, följer av hävdvunnen praxis att det är va-huvudmannen som får bära ansvaret för oklarheten.

I 19 § bolagets va-taxor för åren 2007-2009 framgår att om fastighet med stöd av 43 § vattentjänstlagen avstängts från vattentillförsel påförs fastighetens ägare huvudmannens kostnader för avstängning och återinkoppling.

Va-nämnden konstaterar att det inte av taxan eller dess bilagor kan utläsas vilket belopp som kan komma att debiteras för avstängning av vatten eller hur ett sådant belopp kan beräknas. I ett s.k. fränkopplingsmeddelande som i målet åberopats av bolaget kan dock utläsas att återkopplingsavgiften är 1 200 kr men ingenting sägs om avstängningsavgiften. Möjligen kan denna avses vara inkluderad i återkopplingsavgiften. Avgiften anges i vissa handlingar som en "avstängningsavgift" (jfr aktbil. 47) och ibland som en avgift för "återinkoppling" (jfr aktuell faktura och aktbil. 33). Va-taxan gör som framgått skillnad mellan kostnaderna för avstängning och återinkoppling. Det åberopade fränkopplingsmeddelandet torde för övrigt vara ställt till annan kund än BN då vare sig kundnummer eller anläggningsnummer stämmer med motsvarande nummer på fakturorna. Sammanfattningsvis finner Va-nämnden att taxan brister i tydlighet i fråga om angivande av avgiften eller i vart fall med angivande av var en avstängningsavgift framgår eller kan beräknas. BN skall därför inte vara skyldig att betala denna avgift.

I fråga om inkassokostnader gör Va-nämnden följande bedömning.

Enligt 3 § lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m. är gäldenären skyldig att utge ersättning för krav rörande skulden, om kravbrev som har utformats på sådant sätt som anges i 5 § inkassolagen (1974:182) har lämnats över eller sänts till gäldenären. Enligt 4 § förstnämnda lag gäller ersättningsskyldigheten i 3 § endast de kostnader som varit skäligen påkallade för att tillvarata borgenärens rätt.

Huvudregeln är att inte mer än ett inkassokrav ersätts för varje fordran. I förevarande fall har bolaget yrkat ersättning för sju inkassokrav, vilka tillsänts BN med anledning av att han inte betalat periodiskt förfallna fodringar avseende löpande va-avgifter. Vid tillkomsten av de aktuella reglerna angav näringsutskottet att då någon fortlöpande underlåter att fullgöra nya, efterhand förfallna månadsbetalningar torde det vara helt klart att borgenären kan få ersättning endast för ett begränsat antal påminnelser och krav. Om betalning

uteblir trots upprepade krav avseende successivt förfallna poster måste ju fortsatta påminnelser och krav avseende nya poster framstå som meningslösa. Kostnaderna för sådana påminnelser och krav är alltså inte i den mening som avses i 4 § 1 st. lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m. skäligen påkallade för att borgenärens rätt skall tas till vara (se NJA II 1981 sid. 438). Med hänvisning till ovanstående uttalande har Hovrätten för Västra Sverige i RH 20:84 inte funnit skäl att medge ersättning för kostnad motsvarande mer än två inkassokrav avseende renhållningsavgifter. Vidare har Datainspektionen i sina allmänna råd avseende vad som är att anse som god inkassosed uppgett att fler än två resultatlösa inkassokrav på periodvis återkommande fordringsanspråk, t.ex. hyresfordringar, inte kan anses motiverade för att tillvarata borgenärens rätt, varför det inte kan anses förenligt med god inkassosed att i en sådan situation rikta ytterligare inkassokrav med anspråk på kostnadsersättning (Tillämpning av inkassolagen, 4 uppl., reviderad 2001, sid. 18 f.).

Va-nämnden finner därför inte skäl att i detta fall tillerkänna bolaget ersättning för mer än två inkassokrav.

BN inte anfört något i Va-nämnden men såväl hos Kronofogdemyndigheten som under tingsrättshandläggningen redovisat sin inställning målet. Invändningarna är inte sådana att de kan anses som grundlösa. Då sådana särskilda skäl som avses i 14 § andra stycket lagen (1976:839) om Statens va-nämnd för kostnadsersättning vid prövning i Va-nämnden inte kan anses föreligga, skall bolagets rättegångskostnadsyrkande lämnas utan bifall.

Va-nämnden förpliktade BN att till Miljö och Vatten i Örnsköldsvik AB utgels 7 342 kr jämte viss ränta, dels för inkassokostnader 320 kr.

Va-nämnden lämnade bolagets yrkande om ersättning för 1 200 kr avseende avstängningsavgift för vatten utan bifall.

Va-nämnden lämnade även bolagets yrkande om ersättning för rättegångskostnader utan bifall.

Beslut 2010-10-29, BVa 70
Mål nr Va 62/10